

א' סיון תשע"ה
19 מאי 2015
תיק מס' 74050

החלטה בבקשת רשות ערעור

בעניין שבין

המשיב (התובע)

המבקשים (הנתבעים)

1. מבקש

2. מבקשת

(בני זוג נשואים)

א. רקע

הובאה לפני בקשת רשות ערעור על פסק הדין שניתן בתיק זה, בתאריך י"ג בשבט תשע"ה, 2 בפברואר 2015. עיינתי בבקשת רשות הערעור שהגיש המבקש (הנתבע), בתשובת המשיב (התובע), בפרוטוקולים ובפסק הדין.

בסדרי הדין של בית הדין נקבע כך (פרק ט, סעיף 4):

אין ערעור אלא על יסוד הנימוקים דלהלן:

(א) טעות בהלכה.

(ב) טעות הנראית לעין בשיקול-הדעת או בקביעת העובדות.

(ג) פגם מהותי בניהול הדיון באופן המשפיע על תוצאות הדיון.

להלן טענות המבקש העיקריות.

ב. קביעות משפטיות של בית דין קמא

המבקש נימק את בקשת רשות הערעור בכך שלדעתו בית הדין טעה בעיקר בהלכה. כבר כעת עלי לציין שצודק המשיב בכך שרוב ככל הטענות שטוען המבקש כעת כבר נטענו בפני בית דין קמא. טענות אלה כבר נדונו על ידי בית דין קמא ונדחו על ידו.

מעיון בבר"ע עולה שלמבקש שתי טענות משפטיות עיקריות כנגד פסק הדין.

הטענה האחת היא, כי לבית הדין אין סמכות לחייב על בושת דברים (סמ"ע א, כב).

איני מקבל טענה זו. בית הדין נימק את הכרעתו והביא מקורות הלכתיים לכך שיש לבית הדין סמכות לחייב על בושת בימינו. מה גם שלבית הדין סמכות לחייב על בושת במסגרת פשרה.

עמוד 1 מתוך 3

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 Jerusalem P.O.B 8178 Brurya St. Main Office:

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitedin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

לאור זאת, ישנה תשתית הלכתית מספקת להכרעת בית הדין קמא, שבסמכותו לחייב ממון במקרה זה.

הטענה השניה, שפורטה בהרחבה, היא שהמבקש נהג כדין בכל פעולותיו, וזאת, בנימוקים הבאים:

1. טענתו העיקרית היא שהמשיב עבר על ההלכה בכך שתבע אותו בבית המשפט, ולכן היה מותר למבקש לביישו, לקללו ולגדפו.
2. הוא טוען שהקללות בהם השתמש תיארו נכונה את המשיב ופעולותיו.
3. הוא טוען שבחר בקללות המופיעות במקורות ולכן השימוש בהן נעשה כדין.
4. הוא טען שפעל במסגרת הכלל "עביד איניש דינא לנפשיה", וגם אם הגזים הרי שאין אדם נתפס בשעת צערו.

איני מקבל גם טענה זו. הקביעה העקרונית של בית הדין היתה שגם אם נהג המשיב שלא כהלכה כאשר פנה לבית המשפט ללא היתר הלכתי, וגם אם היה מותר למבקש לפרסם את פעולותיו של המשיב, הרי שהיה עליו לעשות זאת במסגרת שההלכה מתירה. זאת, על פי דברי החפץ חיים (הלכות לשון הרע כלל יד, סעיף יד). העולה מדברי החפץ חיים הוא שאין לבזות אדם שעבר עבירה בדרך שתובן על ידי הציבור באופן רחב יותר מהעובדות.

המבקש אמנם הסביר איך כל אחת מהמילים בהן השתמש מתאימה למעשיו של המשיב, לפי הבנתו. אולם, הוא לא הראה שמילים אלה מתארות רק את מה שהוא טוען שהמשיב עשה. להבנתי, לא ניתן לכנות אדם בכינויי גנאי מבלי לתאר את הרקע והפעולות שבגללן הוא מכוונה כך. דהיינו, יש לפרסם את מלוא הפרטים, כולל אלה שמצדיקים את האדם שכנגדו פועלים. במקרה זה, הדבר לא נעשה, אלא המבקש פרסם דברי גנאי על המשיב ללא הסבר מפורט, ובכך פגע בשמו הטוב של המשיב שלא כדין.

יש להדגיש שהכלל "עביד איניש דינא לנפשיה" מתיר לאדם לעשות דין לעצמו, ומשכך עליו להקפיד לפעול על פי הדין ולא יותר מכך. מבין בתרי דבריו של המבקש עולה שהוא הבין שיתכן והגזים, אולם, הוא טוען שהדבר נעשה "בעת צערו". אלא שלהבנתי עת צערו של אדם אינה יכולה להתיר לו מעשים שיש בהם פגיעה חמורה בשמו הטוב של אדם אחר.

בעניין זה עלי לציין עובדה שלא הוזכרה בפסק דין קמא, והיא שבעמוד 3 לחוזה הרכישה (מספור הסעיפים אינו ברור) נקבע שיחול על החוזה חוק החוזים, וכן שהמבקש יודע שחברתו של המשיב מנהלת תביעה בבית המשפט, תביעה שיכולה להשפיע על זכויותיו. הדברים מאששים את הטענה שהמבקש היה מוכן לחתום על מסמך הכולל הזדקקות למערכת המשפט האזרחית.

על כן אני מקבל את מסקנת בית דין קמא שפעולות המבקש פגעו בשמו הטוב של המשיב מעבר למה שמתיר הדין, ויש בהן משום ביזוי והוצאת שם רע.

לאור קביעה עקרונית זו אינני רואה צורך לדון באופן מפורט בטענות האחרות, העובדתיות והמשפטיות, כגון פרשנות פסיקת כסף הקדשים בסימן כו, וכדומה.

עמוד 2 מתוך 3

ג. טענות עובדתיות

טענה אחת אליה אתייחס היא זו המובאת בפתח הדברים (סעיפים 1-2 לבר"ע) שם המבקש טוען שבית הדין קמא טעה בקביעתו שהנתבעת חתומה על חוזה הרכישה ולכן היא אחד מבעליו של הנכס. לפיכך, המבקש דורש לקבוע שהיא איננה צד לתביעה.

אלא שבית הדין פטר את הנתבעת מכל חיוב ולכן להבנתי אין צורך לדון בעניין.

טענה עובדתית נוספת אותה העלה המבקש היא שבסעיף ט(1) לפסק הדין של בית דין קמא קבע בית הדין שהמבקש לא היה שומר מצוות בעת שהוא נתבע בבית המשפט. כנגד זה טוען המבקש שהוא היה דתי אך לא היה "צדיק", והוא מבסס את דבריו על הפרוטוקול ועל תצהירי רבנים שהגיש.

אני מקבל טענה זו ובעניין זה טעה בית דין קמא. זאת, אף שעובדה זו איננה משפיעה על התוצאה המשפטית כפי שהוסבר לעיל.

אולם, המבקש טעה בהקשר זה בהבנת כוונת בית הדין קמא. לשם הבנת הדברים יש לצטט את דברי בית דין קמא:

עובדות אלו מהוות גם שיקול הלכתי רלוונטי, וגם משפיעות באופן ברור על הבנת הסיפור והיחס של הקורא אל הפרסומים. עובדות אלו נעדרו מן הפרסומים באלפי עותקים.

המבקש הבין שהטעות של בית הדין גרמה לבית הדין להכריע כנגדו. לא כך היא. בית הדין מתייחס לכלל הדעות ההלכתיות ולהתעלמות של המבקש בפרסומיו ממכלול העובדות כולן. בית הדין קובע שהיה על המבקש להבהיר בפרסומים שלו את המכלול העובדתי. על כן גם אם המבקש היה דתי ובכל זאת לא ביקש להתדיין בבית דין, הרי שעובדה זו היתה אמורה להופיע בפרסומים.

בשולי הדברים אעיר כי לא התייחסתי לגובה סכום הפיצוי שהשית בית הדין קמא על המבקש. נושא זה מצוי בתוך מרחב שיקול הדעת הנתון לבית דין קמא.

ד. החלטה

אני דוחה את בקשת רשות הערעור.

ההחלטה זו ניתנה ביום א' סיון תשע"ה, 19 מאי 2015.

בזאת באתי על החתום

הרב אברהם גיסר, אב"ד